

Uvod

Agresivnost je osobina ličnosti da se, manje-više dosledno, prema svojoj bližoj i daljoj okolini odnosi neprijateljski i razorno. S obzirom na širinu registra ponašanja mora se pretpostaviti da proizilazi iz strukturalnih odnosa u ličnosti, da je uporedivo postojana, ali da nije trajna osobina, i da se sa reorganizacijom ona može menjati.

Iako je reč o jednoj od najvažnijih osobina ljudskog ponašanja, psihologija se sve do I svetskog rata malo bavila agresivnošću, a ako ju je uopšte razmatrala, o njoj je govoreno kao jednom od oblika instikata, sa uskim segmentom ponašanja i ograničenim dometom, slično kao u pitanju agresija u životinjskom svetu, s tim što su ovde pretpostavke ishodile u dobro kontrolisanom ponašanju civilizovanog pojedinca.

Poput drugih disciplina, i psihologija je bila nespremna za predviđanje i razumevanje agresivnosti velikog zamaha, koja je iznenada zahvatila evropska društva početkom našeg stoleća, a zatim se proširila na većinu kontinenata, dajući jedno od osnovnih obeležja našem dobu. Slično stanje duha vladalo je i u evropskoj kulturi, posebno u likovnim umetnostima i književnosti, koje su krajem prošlog i početkom ovog veka davale pretežno idiličnu sliku ulepšanog čoveka i njegovog društva, samo izuzetno naslućujući dramu ljudske agresivnosti tokom dvadesetog stoleća.

Iznenadjujuće iskustvo razaranja čovekove iracionalnosti tokom međunarodnih, građanskih, ideoloških i religioznih ratova ostavilo je vidljiv trag u evropskoj kulturi, a u psihologiji je dovelo do značajnih redefinicija osnovnih psiholoških pojmova i teorijskih sistema.

INSTIKTIVISTIČKO SHVATANJE AGRESIJE I AGRESIVNOSTI

Sva istraživanja instikata posle Čarlsa Darvina počivala su na njegovoj teoriji evolucije. Willam James (1890) i William Mc Dougal (1913 i 1932) govore o tome da svaki individualni instikt motiviše odgovarajuće oblike ponašanja. I za neoinstiktiviste, čiji su predstavnici Sigmund Frojd i Konard Lorenc, izvor agresivnog ponašanja je u instiktima. Instikti izviru iz potreba i urođeni su. Oni su pokretački faktor ličnosti i imaju selektivnu kontrolu nad ponašanjem. Njihov psihološki predstavnik je želja. Cilj instikta je zadovoljenje, a instiktivne težnje su slepe. Da bismo razumeli instiktivističko shvatanje agresije Sigmunda Frojda moramo se upoznati sa tri komponente ličnosti: biološkom - id, psihološkom - ego, i socijalnom – superego. Id je najstariji, nesvesni deo ličnosti i izvor energije. On sadrži sve što je nasledjeno, prisutno pri rođenju i instikte. U njemu vlada princip zadovoljstva. Id ne poznaje ni moral ni logiku. On teži da izbegne bol i neprijatnosti i želje su jedina realnost sa kojom dolazi u obzir. Da bi se ostvarile želje ida potrebno je da se angažuje ego koji ima dodira sa spoljašnjim svetom. Ego se razvija iz ida i on je slab u odnosu na njega. Ego uskladjuje zakone instikta sa zakonima spoljašnjeg sveta. Iz ega se, identifikacijom sa roditeljima, izdvaja superego. Superego dobija energiju iz ida, ali on ima dužnost da koči impluse koji dolaze iz ida, a naročito seksualne i agresivne, dok id teži samo ka zadovoljenju. Prema Sigmundu Frojdu svaki instikt ima:

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com